

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร โทร.๐ ๕๔๒๖ ๐๓๑๖

ที่ ลป ๐๐๐๙.๒/๑๖๓๒๕

วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๙

เรื่อง การจัดทำร้อยละการสูญเสีย (Food loss) ในกลุ่มอาหารเป้าหมายเมื่อเปรียบเทียบกับเส้นฐานในสินค้าเกษตรที่สำคัญระดับจังหวัด

เรียน เกษตรอำเภอทุกอำเภอ

ตามคำสั่งคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๖๗ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการจัดการด้านอาหารของประเทศไทยระดับจังหวัด ได้แต่งตั้งเกษตรจังหวัดเป็นคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการจัดการด้านอาหารของประเทศไทย จังหวัดลำปาง เพื่อขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการจัดการด้านอาหารของประเทศไทย ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ด้านความมั่นคงอาหาร ซึ่งปรากฏตัวชี้วัด ๒.๑ ร้อยละการสูญเสียอาหาร (food loss) ในกลุ่มอาหารเป้าหมายเมื่อเปรียบเทียบกับเส้นฐาน โดยมีกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบส่วนกลาง และสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในระดับจังหวัดความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น (เอกสารแนบ ๑)

สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง ได้รับแจ้งจากสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง ว่ากรมวิชาการเกษตร ได้จัดการประชุมเพื่อชี้แจงแนวทาง การจัดเก็บข้อมูลสำคัญของตัวชี้วัดดังกล่าวผ่านระบบการประชุมทางไกลให้แก่เกษตรจังหวัด และหน่วยงานระดับจังหวัดที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๙ ตามหนังสือกรมวิชาการเกษตร ที่ กษ ๐๙๒๕/ว ๖๙๐๐ (เอกสารแนบ ๒) โดยมีสาระสำคัญในเรื่องแนวทางการจัดทำตัวชี้วัด ร้อยละการสูญเสียอาหาร (Food Loss) ในกลุ่มอาหารเป้าหมาย เมื่อเปรียบเทียบกับเส้นฐานและการใช้งานเว็บไซต์ระบบฐานข้อมูลการสูญเสียอาหารของประเทศไทยจังหวัดลำปาง พิจารณามอบหมายให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัด ในการจัดทำและรายงานข้อมูลสำคัญของตัวชี้วัด ๒.๑ ร้อยละการสูญเสียอาหาร (food loss) ในกลุ่มอาหารเป้าหมายเมื่อเปรียบเทียบกับเส้นฐาน ผ่านเว็บไซต์ระบบฐานข้อมูลการสูญเสียอาหาร จึงขอให้สำนักงานเกษตรอำเภอจัดทำและรายงานข้อมูลสำคัญของตัวชี้วัดดังกล่าว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑.แนวทางการจัดเก็บข้อมูล เป็นข้อมูลการสูญเสียอาหารในกลุ่มอาหารเป้าหมายระดับจังหวัด ที่ได้จากการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลจากเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องในห่วงโซ่การผลิต จำนวน ๓ ชนิดสินค้า ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ลำไยสดและลำไยอบแห้งทั้งเปลือก ตามแบบจัดเก็บข้อมูล (เอกสารแนบ ๓)

๒.จำนวนตัวอย่างที่ทำการสำรวจจะขึ้นอยู่กับจำนวนเกษตรกรหรือผู้ประกอบการในสินค้านั้นๆในจังหวัด หากมีจำนวนเกษตรกรหรือผู้ประกอบการในห่วงโซ่การผลิตของสินค้าใดมาก เช่น

- มีเกษตรกรปลูกลำไย ๕๐๐ ราย อาจใช้การสุ่ม ๑๐% คือ ๕๐ ราย
- มีผู้รวบรวมสินค้าลำไย ๔๐ ราย อาจเก็บทั้งหมดหรือมากกว่าที่เป็นได้
- มีโรงคัดบรรจุลำไย ๑๕ ราย อาจเก็บทั้งหมดหรือมากกว่าที่เป็นได้
- หากต้องการให้เป็นตัวแทนที่ตรงตามหลักสถิติ อาจใช้ตาราง Yamane Sampling size ได้

๓. การรายงานตัวชี้วัดร้อยละการสูญเสียอาหารฯ ผ่านระบบ Food Loss Thailand (URL : <https://foodloss-kpi.doa.go.th/login>) กำหนดดำเนินการและบันทึกลงระบบให้แล้วเสร็จ ภายใน วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๔ โดยขอให้เกษตรอำเภอมอบหมายเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ พร้อมแจ้งชื่อ-สกุล และ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ตามแบบฟอร์ม (เอกสารแนบ ๔) ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง ภายใน วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๔ เพื่อประสานงานให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง กำหนด Username และ Password สำหรับบันทึกข้อมูลผ่านระบบ Food Loss Thailand (URL : <https://foodloss-kpi.doa.go.th/login>) ต่อไป ทั้งนี้ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง มอบหมายให้ นางสาวธาริณี ทาทะรักษ์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙ ๖๙๘๑ ๘๗๔๒ เป็นผู้ประสานงานระดับจังหวัด กรมวิชาการเกษตรมอบหมายให้ นายชวลิตศรี กรณาสวัสดิ์ นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๕๗๙ ๗๘๑๓ เป็นผู้ประสานงานหลัก สำหรับผู้ประสานงานสำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง มอบหมายให้ นางสาว ฉัตรภรณ์ นิธิธนาภักดี หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘ ๘๒๕๑ ๐๙๖๑

จึงเรียนมาเพื่อดำเนินการ

(นายอภิรักษ์ หลักชัยกุล)
เกษตรจังหวัดลำปาง

คำสั่งคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ

ที่ ๑ /๒๕๖๗

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการจัดการด้านอาหารของประเทศไทยระดับจังหวัด

เพื่อให้แต่ละจังหวัดมีศูนย์กลางการบริหารจัดการด้านอาหารในทุกมิติอย่างสมดุล ร่วมกันดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการด้านการจัดการด้านอาหารของประเทศไทย ส่งเสริมการมีอาหารที่มีความปลอดภัย มีคุณภาพและคุณค่าทางโภชนาการ และเพียงพอสำหรับการบริโภค รวมถึงมีระบบการผลิตที่เกื้อหนุนและรักษาสมดุลของระบบนิเวศและความคงอยู่ของฐานทรัพยากรธรรมชาติ มีการกระจายอาหารอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ผู้บริโภคมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงพฤติกรรมบริโภคที่เหมาะสมตามความต้องการตามวัยเพื่อการมีสุขภาพที่ดี มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ซึ่งนำไปสู่ความมั่นคงทางอาหารและโภชนาการอย่างยั่งยืนในระดับครัวเรือน ชุมชน ท้องถิ่น จังหวัด และประเทศ ทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤติ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบกับมติที่ประชุมคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๗ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการจัดการด้านอาหารของประเทศไทยระดับจังหวัด ยกเว้นกรุงเทพมหานคร โดยมีองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย	ประธานกรรมการ
(๒) ปลัดจังหวัด	กรรมการ
(๓) ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด	กรรมการ
(๔) รองผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด	กรรมการ
(๕) เกษตรจังหวัด	กรรมการ
(๖) อธิบดีจังหวัด	กรรมการ
(๗) ท้องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	กรรมการ
(๘) ประชาสัมพันธ์จังหวัด	กรรมการ
(๙) ประมงจังหวัด	กรรมการ
(๑๐) ปศุสัตว์จังหวัด	กรรมการ
(๑๑) พัฒนาการจังหวัด	กรรมการ
(๑๒) พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด	กรรมการ
(๑๓) พาณิชย์จังหวัด	กรรมการ
(๑๔) แรงงานจังหวัด	กรรมการ
(๑๕) วัฒนธรรมจังหวัด	กรรมการ
(๑๖) ศึกษา...	

(๓) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาและบริหารจัดการอาหารของ
จังหวัด รวมทั้งให้ความเห็นและข้อเสนอแนะทางในการแก้ไขปัญหาแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๔) รายงานผลการดำเนินงาน รวมทั้งข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผลการปฏิบัติงานต่อ
คณะกรรมการขับเคลื่อนด้านการบริหารจัดการ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ตามระยะเวลาที่
คณะกรรมการอาหารแห่งชาติกำหนด

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

นายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการอาหารแห่งชาติ

ที่ กษ ๐๙๒๕/วษ๖๐

กรมวิชาการเกษตร
จดจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๙

เรื่อง การจัดทำร้อยละการสูญเสียอาหาร (food loss) ในกลุ่มอาหารเป้าหมายเมื่อเปรียบเทียบกับเส้นฐาน
ในสินค้าเกษตรที่สำคัญระดับจังหวัด

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำสั่งคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๙

ด้วยคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการจัดการด้านอาหารของประเทศไทยระดับจังหวัด ลงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการฯ (สิ่งที่ส่งมาด้วย) เพื่อขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการจัดการด้านอาหารของประเทศไทย ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ด้านความมั่นคงอาหาร ซึ่งปรากฏตัวชี้วัด ๒.๑ ร้อยละการสูญเสียอาหาร (food loss) ในกลุ่มอาหารเป้าหมายเมื่อเปรียบเทียบกับเส้นฐาน โดยมีกรมวิชาการเกษตรเป็นหน่วยงานรับผิดชอบส่วนกลางและสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในระดับจังหวัด และเพื่อให้การจัดทำและรายงานข้อมูลสำคัญของตัวชี้วัดดังกล่าวเป็นไปในแนวทางเดียวกัน กรมวิชาการเกษตรได้จัดการประชุมเพื่อชี้แจงแนวทางการจัดเก็บข้อมูลสำคัญของตัวชี้วัดดังกล่าวผ่านระบบการประชุมทางไกลให้แก่เกษตรจังหวัด และหน่วยงานระดับจังหวัดที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๙ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. แนวทางการจัดทำตัวชี้วัดร้อยละการสูญเสียอาหาร (food loss) ในกลุ่มอาหารเป้าหมายเมื่อเปรียบเทียบกับเส้นฐาน

๒. การใช้งานเว็บไซต์ระบบฐานข้อมูลการสูญเสียอาหารของประเทศไทย

ในการนี้ เพื่อให้การจัดทำและรายงานข้อมูลสำคัญของตัวชี้วัดดังกล่าวได้ข้อมูลครบถ้วนตลอดห่วงโซ่การผลิต จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านมอบหมายให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัด เช่น พาณิชย์จังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด ประมงจังหวัด สหกรณ์จังหวัด ปศุสัตว์จังหวัด ในการจัดทำและรายงานข้อมูลสำคัญของตัวชี้วัด ๒.๑ ร้อยละการสูญเสียอาหาร (food loss) ในกลุ่มอาหารเป้าหมายเมื่อเปรียบเทียบกับเส้นฐาน ผ่านเว็บไซต์ระบบฐานข้อมูลการสูญเสียอาหารตามแนวทางที่ได้ชี้แจงไว้แล้ว นั้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายรพีภัทร จันทรศรีวงศ์)

อธิบดีกรมวิชาการเกษตร

กองวิจัยพัฒนาวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว

และแปรรูปผลิตผลเกษตร

โทร. ๐ ๒๕๓๙ ๗๘๑๓

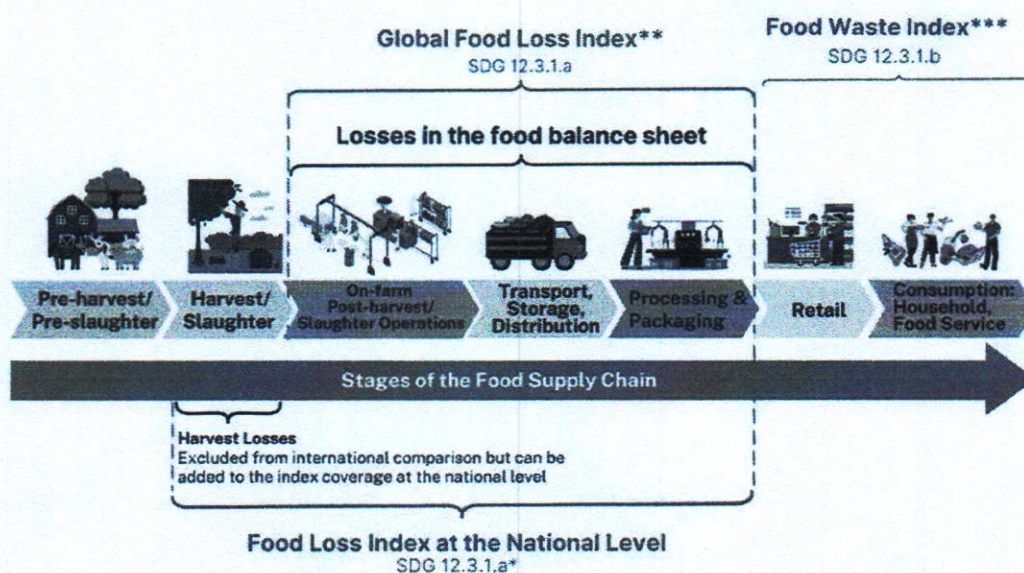
โทรสาร ๐ ๒๕๓๙ ๗๘๑๔

แนวทางการจัดทำข้อมูลสำคัญ

ตัวชี้วัด 2.1 ร้อยละการสูญเสียอาหาร (food loss) ในกลุ่มอาหารเป้าหมาย เมื่อเปรียบเทียบกับเส้นฐาน

ปัญหาการสูญเสียอาหารเป็นปัญหาสำคัญ โดย FAO รายงานว่า 44% ของการสูญเสียทั่วโลกเกิดขึ้นในประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งมักเกิดหลังการเก็บเกี่ยวและการแปรรูป สำหรับประเทศไทยโดยคณะกรรมการด้านการลดการสูญเสียอาหาร จึงได้จัดทำแผนขับเคลื่อนการลดการสูญเสียในห่วงโซ่การผลิต (พ.ศ. 2566 - 2570) เพื่อแก้ไขปัญหาี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทางในการขับเคลื่อนการลดการสูญเสียอาหารตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อความมั่นคงทางอาหาร และบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ตามตัวชี้วัด SDG 12.3.1a Food Loss Index

คำอธิบายตัวชี้วัด: การสูญเสียอาหาร (Food losses) หมายถึง การสูญเสียปริมาณอาหารทั้งหมดที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต (Production) ตามห่วงโซ่อุปทานอาหาร โดยเริ่มตั้งแต่ ขั้นตอนการเก็บเกี่ยวหรือการฆ่าสัตว์ การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การขนส่งและการเก็บรักษา รวมถึงการแปรรูปและบรรจุภัณฑ์ แต่ไม่รวมการค้าปลีกและการบริโภค

Remarks:

* Covers a nationally defined food basket

** Covers percentage losses for 5 food groups (basket of 10 commodities, 2 per group)

*** Covers the total amount of food that is wasted all food (i.e. commodities) combined

ข้อมูลสำคัญร้อยละการสูญเสียอาหาร (food loss) ในกลุ่มอาหารเป้าหมาย

ตามที่ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอาหารแห่งชาติได้จัดทำ “คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการจัดการด้านอาหารของประเทศไทยระดับจังหวัด” เพื่อเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตาม “แผนปฏิบัติการด้านการจัดการด้านอาหารของประเทศไทย ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2566 - 2570)” โดยกำหนดเป้าหมายที่ 2 ปริมาณการสูญเสียอาหารและขยะอาหารลดลง และตัวชี้วัด 2.1 ร้อยละการสูญเสียอาหาร (food loss) ในกลุ่มอาหารเป้าหมายเมื่อเปรียบเทียบกับเส้นฐานไว้ดังนี้

ตารางที่ 2 ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายและตัวชี้วัดภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการจัดการด้านอาหารของประเทศไทย ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2566-2570)

(ที่มา : คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการจัดการด้านอาหารของประเทศไทยระดับจังหวัด)

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	ข้อมูลสำคัญ	หน่วยงานรับผิดชอบ ส่วนกลาง	หน่วยงานรับผิดชอบ ระดับจังหวัด
		Insecurity Experience Scale (FIES) ๘ ข้อ ^{๔๔}		
๒. ปริมาณการสูญเสียอาหารและขยะอาหารลดลง	๒.๑ ร้อยละการสูญเสียอาหาร (food loss) ในกลุ่มอาหารเป้าหมาย เมื่อเปรียบเทียบกับเส้นฐาน	ข้อมูลการสูญเสียอาหารในกลุ่มอาหารเป้าหมายระดับจังหวัดของกลุ่มสินค้าเกษตรอาหารที่เป็นเป้าหมาย ^{๔๕}	กรมวิชาการเกษตร	๑. เกษตรจังหวัด ๒. ปศุสัตว์จังหวัด ๓. ประมงจังหวัด ๔. เกษตรและสหกรณ์จังหวัด ๕. สหกรณ์จังหวัด ๖. สภาเกษตรกรจังหวัด [๗. สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขต]
	๒.๒ ขยะอาหาร (food waste) (๑) สัดส่วนขยะอาหารเทียบกับขยะมูลฝอยชุมชน (ร้อยละ)	ปริมาณขยะอาหารในองค์ประกอบขยะมูลฝอยชุมชน ณ สถานที่กำจัดขยะมูลฝอย (ร้อยละ)	กรมควบคุมมลพิษ	๑. ท้องถิ่นจังหวัด ๒. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ๓. สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด
	(๒) ปริมาณขยะอาหารจากภาคส่วนเป้าหมายลดลง (กิโลกรัมต่อคนต่อปี)	๑. มาตรการและผลการดำเนินงานป้องกันและลดการเกิดขยะอาหารและการนำขยะอาหารไปใช้ประโยชน์หรือจัดการของจังหวัด		

^{๔๔} มีเฉพาะข้อมูลระดับประเทศและระดับภาคเท่านั้น ทั้งนี้ การจัดทำข้อมูลระดับจังหวัดให้เป็นไปตามหลักวิชาการและมาตรฐานเพื่อการอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) แนะนำ จำเป็นต้องมีการศึกษาวิธีการ รูปแบบการจัดเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบประสบการณ์ความไม่มั่นคงทางอาหาร และค่า threshold ที่เหมาะสม ตามบริบทประเทศไทยในระดับจังหวัดก่อน จึงจะสามารถวิเคราะห์ความถูกต้องความไม่มั่นคงทางอาหาร โดยใช้ Food Insecurity Experience Scale (FIES) ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

^{๔๕} จากการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูล (อ้างอิงตามคู่มือวิธีการประเมินการจัดทำค่าเส้นฐานระดับชาติและการคำนวณดัชนีความสูญเสียอาหาร) จากเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นฐานข้อมูลในการประเมินความสูญเสียอาหารระดับชาติ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบด้วย (๑) ข้อมูลด้านการผลิต ได้แก่ ชนิดของสินค้าเกษตรอาหาร สถานที่ประกอบการ ปริมาณผลผลิต พื้นที่การผลิต (๒) ข้อมูลด้านการสูญเสียอาหาร เช่น ขั้นตอนหรือกระบวนการที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่การผลิต ขั้นตอนที่เกิดความสูญเสียอาหารและปริมาณการสูญเสียที่พบ (ร้อยละ/มูลค่า) วิธีการที่ใช้แก้ไขปัญหาลดการสูญเสีย (๓) ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ

กรมวิชาการเกษตรในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบส่วนกลาง ได้กำหนดรูปแบบข้อมูลสำคัญเพื่อการรวบรวมและรายงานตามตัวชี้วัดดังกล่าวเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการประเมินความสูญเสียอาหารระดับชาติ ในปี พ.ศ. 2570 โดยเป็นข้อมูลการสูญเสียอาหารในกลุ่มอาหารเป้าหมายระดับจังหวัด ที่ได้จากการสัมภาษณ์และเก็บ

ข้อมูลจากเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องในห่วงโซ่การผลิตโดยหน่วยงานรับผิดชอบระดับจังหวัดคือ เกษตรจังหวัด ปศุสัตว์จังหวัด ประมงจังหวัด เกษตรและสหกรณ์จังหวัด สหกรณ์จังหวัด โดยมีสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขต เป็นหน่วยประสานงานระหว่างกรมวิชาการเกษตรกับหน่วยงานระดับจังหวัด เพื่อรวบรวมการสูญเสียอาหารจากเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องในห่วงโซ่การผลิตในกลุ่มอาหารเป้าหมายรวม 13 ชนิด จาก 5 กลุ่มอาหาร คือ

1. ธัญพืชและถั่ว : (1) ถั่วเขียวและงู๊ดเส้น (2) ข้าว
2. ผลไม้และผัก : (3) กล้วยหอม (4) มะม่วงน้ำดอกไม้ (5) ลำไยสดและอบแห้งทั้งเปลือก (6) กะหล่ำปลี และ (7) มะเขือเทศ
3. พืชราก พืชหัว และพืชน้ำมัน : (8) ปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม และ (9) มันสำปะหลัง
4. ผลิตภัณฑ์จากสัตว์ : (10) ไก่สดและไก่ทอดแช่แข็ง และ (11) นม
5. ปลาและผลิตภัณฑ์ประมง : (12) กุ้งขาวและกุ้งแช่แข็ง และ (13) ปลานิล

ข้อมูลการสูญเสียอาหารในกลุ่มอาหารเป้าหมายระดับจังหวัดจากการสัมภาษณ์เกษตรกรหรือผู้ประกอบการ ประกอบด้วยข้อมูลด้านต่างๆ ดังนี้

1. ข้อมูลด้านการผลิต ได้แก่

2.1 ชนิดของสินค้า ที่มีการผลิตในจังหวัด ตามรายการสินค้าเกษตรอาหาร 13 ชนิด คือ

- 1) ถั่วเขียวและงู๊ดเส้น
- 2) ข้าว
- 3) กล้วยหอม
- 4) มะม่วงน้ำดอกไม้
- 5) ลำไยสดและอบแห้งทั้งเปลือก
- 6) กะหล่ำปลี
- 7) มะเขือเทศ
- 8) ปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม
- 9) มันสำปะหลัง
- 10) ไก่สดและไก่ทอดแช่แข็ง
- 11) นมโค
- 12) กุ้งขาวและกุ้งแช่แข็ง
- 13) ปลานิล

2.2 ฟาร์มหรือสถานที่ประกอบการ (ระบุชื่อ ที่อยู่ของสถานที่ผลิตที่ติดต่อได้)

2.3 ปริมาณผลผลิต ดันต่อปี

2.4 พื้นที่การผลิต (ไร่)

2. ข้อมูลด้านการสูญเสียอาหาร ได้แก่

2.1 ขั้นตอนที่ดำเนินการในห่วงโซ่ เช่น

- ผู้ปลูก/ผู้เลี้ยง
- ผู้รวบรวมสินค้า
- ผู้ประกอบการขนส่ง
- ผู้ประกอบการคัดบรรจุ
- ผู้ประกอบการแปรรูป
- ผู้ประกอบการค้าส่ง

- 2.2 ขั้นตอนที่เกิดความสูญเสียอาหาร (ระบุขั้นตอน เช่น กรณีเป็นผู้รวบรวมสินค้าลำไยสด แล้วพบว่าผลผลิตเกิดการเน่าเสียระหว่างการเก็บรักษาเพื่อรอการขนส่ง)
- 2.3 ลักษณะของการสูญเสีย เช่น แตกหัก เน่าเสีย รูปร่าง ขนาด หรือคุณภาพไม่ได้ตามเกณฑ์ หรือลักษณะอื่นใดที่ทำให้เกิดการสูญเสีย
- 2.4 ปริมาณการสูญเสียที่พบ (ร้อยละของการสูญเสียที่พบ)
- 2.5 การนำผลผลิตที่สูญเสียไปใช้ประโยชน์ (หากมีขอให้ระบุ)
- 2.6 วิธีการแก้ไขปัญหาค่าการสูญเสียที่เกษตรกรใช้อยู่เดิม (หากมีขอให้ระบุวิธีการ)
3. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ (หากขาดแคลนองค์ความรู้ เทคโนโลยี ปัจจัยการผลิต หรืออื่นๆ ในการแก้ไขปัญหาค่าการสูญเสียขอให้ระบุ)
4. วันที่เก็บข้อมูล

แนวทางการจัดเก็บข้อมูล

1. รายสินค้าที่จะจัดเก็บข้อมูล ขอให้พิจารณาจากบริบทการผลิตในจังหวัดนั้นๆ ว่ามีการผลิตสินค้าใดบ้าง ใน 13 รายสินค้าที่กำหนดไว้ แล้วเก็บเฉพาะสินค้าที่มีการผลิต
2. จำนวนตัวอย่างที่ทำการสำรวจจะขึ้นอยู่กับจำนวนเกษตรกรหรือผู้ประกอบการในสินค้านั้นๆ ในจังหวัด หากมีจำนวนเกษตรกรหรือผู้ประกอบการในห่วงโซ่การผลิตของสินค้าใดมาก เช่น มีเกษตรกรปลูกลำไย 500 ราย อาจใช้การสุ่ม 10 % คือ 50 ราย มีผู้รวบรวมสินค้าลำไย 40 ราย อาจเก็บทั้งหมดหรือมากเท่าที่เป็นไปได้ มีโรงคัดบรรจุลำไย 15 ราย อาจเก็บทั้งหมดหรือมากเท่าที่เป็นไปได้ หากต้องการให้เป็นตัวแทนที่ตรงตามหลักสถิติ อาจใช้ตาราง Yamane Sampling size ได้

Table 1. Sample size for $\pm 3\%$, $\pm 5\%$, $\pm 7\%$ and $\pm 10\%$ Precision Levels Where Confidence Level is 95% and $P=0.5$.

Size of Population	Sample Size (n) for Precision (e) of:			
	$\pm 3\%$	$\pm 5\%$	$\pm 7\%$	$\pm 10\%$
500	a	222	145	83
600	a	240	152	86
700	a	255	158	88
800	a	267	163	89
900	a	277	166	90
1,000	a	286	169	91
2,000	714	333	185	95
3,000	811	353	191	97
4,000	870	364	194	98
5,000	909	370	196	98
6,000	938	375	197	98
7,000	959	378	198	99
8,000	976	381	199	99
9,000	989	383	200	99
10,000	1,000	385	200	99
15,000	1,034	390	201	99
20,000	1,053	392	204	100
25,000	1,064	394	204	100
50,000	1,087	397	204	100
100,000	1,099	398	204	100
>100,000	1,111	400	204	100

a = Assumption of normal population is poor (Yamane, 1967). The entire population should be sampled.

3. ข้อมูลดังกล่าวจะจัดเก็บในเว็บไซต์ระบบฐานข้อมูลการสูญเสียอาหารของประเทศไทย สามารถใช้งานผ่านลิงค์ URL <https://foodloss-kpi.doa.go.th/login> หรือ QR code ดังภาพ

4. การเก็บข้อมูลการสูญเสียอาหารจะเริ่มตั้งแต่ขั้นตอน การเก็บเกี่ยว/จับ/ลงอวน จากแปลง/ฟาร์ม ผู้รวบรวมสินค้า ผู้คัดบรรจุ ผู้ขนส่ง ไปจนถึงการค้าส่งหรือการแปรรูปในกรณีที่สามารถเข้าถึงข้อมูลในโรงงานแปรรูปได้เท่านั้น จะไม่รวมการสูญเสียในค้าปลีกและผู้บริโภค ซึ่งถือว่าเป็นข้อมูลด้านขยะอาหาร
- * การสูญเสียอาหารในแต่ละขั้นตอนจะไม่นับรวมการกำจัดส่วนที่ไม่ถูกใช้เป็นอาหาร จะนับเฉพาะส่วนที่เป็นอาหารเท่านั้น เช่น ข้างเปลือกที่เก็บเกี่ยวจะยังนับรวมเอาเปลือกที่ยังติดอยู่กับ

เมล็ดเป็นส่วนของอาหาร แต่เมื่อผ่านการขนส่งไปจนถึงโรงสี น้ำหนักของเปลือกข้าวที่สีออกจะไม่ นับเป็นการสูญเสียอาหารและจะใช้น้ำหนักส่วนที่เป็นเมล็ดข้าวเป็นปริมาณตั้งต้นสำหรับประเมิน ความสูญเสียในขั้นตอนนั้น

ตัวอย่าง

1. ขั้นตอนเก็บเกี่ยวข้าว 1000 กก. พบข้าวลีบ 50 กก. เหลือข้าวเปลือก 950 กก. คิด เป็น สูญเสียอาหารขั้นตอนเก็บเกี่ยวร้อยละ 5 (กรณีข้าวมีความชื้นสูงขายไม่ได้ราคา ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสูญเสียอาหารเนื่องจากความชื้นสูงส่งผลต่อคุณภาพและ ราคาข้าวไม่ได้เชื่อมโยงกับปริมาณการเป็นอาหารโดยตรง เว้นแต่ส่งผลให้เกิดการเน่า เสียระหว่างขั้นตอนต่างๆ ทำให้เกิดการสูญเสียอาหาร)
2. ขั้นตอนการสีข้าวเปลือก 950 กก. สีเป็นข้าวสารได้ 700 กก. จะใช้ 700 กก. นำมา ประเมินว่าพบข้าวที่สีแล้วเสียหายจากการสี 70 กก. ซึ่งอาจเป็นรำหรือปลายข้าวที่ใช้ เป็นอาหารสัตว์ เหลือข้าวสาร 630 กก. คิดเป็นสูญเสียในขั้นตอนนี้ร้อยละ 10 (กรณี ที่เกิดรำหรือปลายข้าวจำนวนมากเกินไปอาจเป็นผลจากกระบวนการสีไม่มี ประสิทธิภาพอาจต้องหาทางปรับปรุงเพื่อลดการสูญเสีย)
3. ขั้นตอนเก็บรักษา ข้าวสารที่ได้ 630 กก. เก็บรักษาเพื่อรอการขายส่งเป็นเวลานาน เหลือที่ส่งได้ 600 กก. เสียหายไป 30 คิดเป็นการสูญเสียร้อยละ 5
4. ขั้นตอนการแปรรูป ข้าวสาร 600 กก. เมื่อผ่านการแปรรูปพบว่ามี การสูญเสียระหว่างการ แปรรูปที่ดำเนินการผิดพลาดเสียหายคิดเป็นข้าวสาร 30 กก. คิดเป็นสูญเสีย ร้อยละ 5
5. ในกรณีที่ต้องผลิตผลมีการแยกเอาส่วนเปลือกออก ก่อนนำไปสู่ขั้นตอนต่อไป ส่วนที่ ได้ส่วนของ

ผู้ประสานงาน

นายชวลิต ตรีภรณ์สวัสดิ์ นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการด้านการลดการสูญเสียอาหาร

กองวิจัยและพัฒนาวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวและแปรรูปผลิตผลเกษตร กรมวิชาการเกษตร

อีเมล : foodloss.doa@gmail.com

ตัวชี้วัดร้อยละการสูญเสียอาหาร (food loss) ในกลุ่มอาหารเป้าหมายเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นฐาน

จังหวัด : _____ จังหวัดที่เก็บรวบรวมข้อมูล
 หน่วยงานเก็บข้อมูล : _____ หน่วยงานที่เก็บรวบรวมข้อมูล
 ผู้บันทึกข้อมูล : _____ ชื่อผู้กรอกข้อมูล

ลำดับที่	2		3		ข้อมูลด้านการผลิต					ข้อมูลด้านการสูญเสียอาหาร				10	11	12	13
	กลุ่มอาหารเป้าหมาย		ห้ามหรือสถานที่ประกอบการ (ชื่อ ที่อยู่ของสถานที่ผลิต ที่ติดต่อได้)		ปริมาณ ผลิต (ตัน/ปี)	พื้นที่การ ผลิต (ไร่) (เฉพาะ เกษตรกร ภาษากร)	ข้อมูลที่สำคัญในการ หาข้อเท็จจริง	ขั้นตอนที่เกิด ความสูญเสีย อาหาร	ลักษณะของการ สูญเสีย	ปริมาณการสูญเสีย ที่พบ (ร้อยละ)	การนำผลิตภัณฑ์ สูญเสียไปใช้ ประโยชน์ (หากมี)	วิธีการกึ่งปัญหา การสูญเสียที่เกษตรกร ใช้ (หากมี)	ปัญหาอุปสรรค (หากมี)	วันที่เก็บข้อมูล			
1	ถ้าไม่สะดวกและบ่งชี้ถึงบ่งเลือก		สวน... เลขที่ ... หมู่ ... ตำบล... อำเภอ ...		56	56	ผู้ปลูก/ผู้เลี้ยง										
2																	
3																	
4																	
5																	
6																	
7																	
8																	
9																	
10																	
11																	
12																	
13																	
14																	
15																	
16																	
17																	
18																	
19																	
20																	
21																	
22																	
23																	
24																	
25																	
26																	
27																	
28																	
29																	

แบบฟอร์มข้อมูลผู้ขอใช้งานระบบ Food Loss Thailand

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	หมายเลขโทรศัพท์	E-mail

หมายเหตุ : กรุณาส่งข้อมูลกลับมายังสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง ภายในวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๔